

شرح جامع و نمونه سوالات

مجموعه دروس تخصصی (اقتصاد اسلامی)

«علوم اقتصادی»

مولفان: مهدی طرسکی – وحیدرضا برهانی نژاد

فهرست

صفحه

عنوان

۳.....	پیشگفتار ناشر.....
۴.....	پیشگفتار مؤلفین.....

فصل اول: مفاهیم و مبانی اقتصاد اسلامی

۱۵.....	مفاهیم و مبانی مکتب اقتصاد اسلامی.....
۱۶.....	رابطه دانش اقتصاد و اسلام.....
۱۷.....	تقسیم‌بندی مسائل اقتصادی.....
۱۷.....	نظام اقتصادی.....
۱۸.....	مکاتب اقتصادی.....
۱۸.....	مکتب اقتصادی فیزیوکرات‌ها.....
۱۹.....	مکتب اقتصادی کلاسیک‌ها.....
۱۹.....	مکتب نئوکلاسیک‌ها.....
۲۰.....	مکتب اقتصادی سوسیالیست‌ها.....
۲۰.....	مکتب اقتصادی اسلام.....
۲۱.....	آزادی اقتصادی.....
۲۲.....	مفهوم آزادی اقتصادی.....
۲۲.....	آزادی اقتصاد از دیدگاه سرمایه‌داری.....
۲۲.....	آزادی اقتصادی از دیدگاه سوسیالیست‌ها و مارکس.....
۲۳.....	آزادی اقتصاد از دیدگاه اسلام.....
۲۳.....	مالکیت.....
۲۳.....	توسعه و رفاه.....
۲۳.....	فقر و غنی در اقتصاد اسلامی.....
۲۴.....	جایگاه کار، عبادت، فراغت و استراحت در اسلام.....
۲۴.....	رقابت آزاد.....
۲۴.....	رقابت آزاد از دیدگاه اسلام.....
۲۵.....	کمیابی و پربابی.....
۲۵.....	بررسی دیدگاه اسلام در مورد کمیابی.....
۲۶.....	مکانیز قیمت‌ها و کمیابی.....

۲۶	منافع فرد و جامعه در جامعه اسلامی
۲۶	حکومت اسلامی و اقتصاد
۲۷	خلاصه فصل:
۲۸	تست‌های آخر فصل
۳۰	پاسخ تست‌های آخر فصل

فصل دوم: شناخت اقتصاد اسلامی

۳۳	تاریخچه‌ی اقتصاد اسلامی و ماهیت آن
۳۳	تاریخچه‌ی اقتصاد اسلامی
۳۴	اقتصاد اسلامی چیست؟
۳۵	رابطه بین اقتصاد اسلامی و سایر علوم مرتبط
۳۶	رابطه بین اقتصاد و اقتصاد اسلامی (در چارچوب رابطه دین و علم)
۳۹	نظام اقتصاد اسلامی
۳۹	فرق بین علم اقتصاد و نظام اقتصادی
۳۹	ویژگی‌های اجزاء نظام اقتصاد اسلامی
۳۹	تفاوت میان مکتب و نظام اقتصادی اسلامی
۴۰	اهداف اقتصاد اسلامی
۴۰	وظایف اقتصاد اسلامی
۴۲	خلاصه فصل:
۴۳	تست‌های آخر فصل
۴۵	پاسخ تست‌های آخر فصل

فصل سوم: قلمرو اقتصاد اسلامی و هویت نظریه‌های اقتصاد اسلامی

۴۹	روش‌شناسی در اقتصاد اسلامی
۴۹	مراحل روش‌شناسی اقتصاد اسلامی
۵۰	منابع اقتصاد اسلامی
۵۰	روش شناخت اقتصاد اسلامی
۵۱	ارکان اقتصاد اسلامی
۵۱	مبانی فلسفی اقتصاد اسلامی
۵۳	رکن سوم اقتصاد اسلامی؛ گزاره‌های اثباتی در قرآن و حدیث
۵۴	چارچوب نهادی اقتصاد اسلامی
۵۵	انواع نظریه‌های اقتصاد اسلامی
۵۶	چگونگی برخورد و تصمیم‌گیری اقتصاددانان اسلامی در مسائل اقتصادی
۵۸	خلاصه فصل:
۵۹	تست‌های آخر فصل
۶۱	پاسخ تست‌های آخر فصل

فصل چهارم: مالکیت در اقتصاد اسلامی

۶۵	مقدمه	۶۵
۶۵	اعتباری بودن حقوق	۶۵
۶۶	حق	۶۶
۶۶	انواع حق	۶۶
۶۷	تفاوت بین حق و مالکیت	۶۷
۶۷	منشأ پیدایش مالکیت	۶۷
۶۸	فرق بین مال و ارزش	۶۸
۶۸	اقسام مالکیت	۶۸
۶۹	اقسام مالکیت اعتباری	۶۹
۶۹	مالکیت امام (حکومت اسلامی)	۶۹
۷۰	فلسفه مالکیت حکومت اسلامی	۷۰
۷۰	مالکیت عموم مسلمین	۷۰
۷۰	مالکیت خصوصی	۷۰
۷۰	اسباب مالکیت و حقوق	۷۰
۷۱	حیازت	۷۱
۷۱	تحجیر	۷۱
۷۲	احیاء اراضی موات	۷۲
۷۳	شرایط احیاء زمین موات	۷۳
۷۳	آیا احیاکننده باید طسق بپردازد؟	۷۳
۷۳	احیا زمین به چیست؟	۷۳
۷۴	بایر شدن زمین احیا شده	۷۴
۷۴	استخراج معادن	۷۴
۷۵	گنج (دفینه)	۷۵
۷۵	احداث نهر و حفر چاه و قنات	۷۵
۷۵	آبهای رو زمینی	۷۵
۷۶	آبهای زیرزمینی	۷۶
۷۷	اسباب مالکیت و حقوق انتقالی	۷۷
۷۷	مرگ	۷۷
۷۷	ارتداد	۷۷
۷۸	خمس و زکات	۷۸
۷۸	اسباب ارادی انتقال مالکیت	۷۸
۷۸	اسباب مالکیت	۷۸
۷۸	اقدام به جنگ از طرف کفار	۷۸
۷۸	کوچ کردن اهالی یک سرزمین	۷۸

۷۹	پیمان صلح.....
۷۹	اسلام از روی میل و رغبت.....
۷۹	محدودیت‌های مالکیت و تصرف.....
۷۹	محدودیت‌های اخلاقی.....
۷۹	محرومیت‌های قانونی.....
۸۰	محدودیت مالکیت.....
۸۰	حقوق واجب مالی.....
۸۱	خلاصه فصل:.....
۸۲	تست‌های آخر فصل.....
۸۴	پاسخ تست‌های آخر فصل.....

فصل پنجم: تولید، توزیع و مصرف در اقتصاد اسلامی

۸۷	مقدمه.....
۸۷	انگیزه‌های تولید.....
۸۷	اقسام تولید.....
۸۸	تولیدات حرام.....
۸۸	نقش تحریم مکاسب محرمه در اقتصاد.....
۸۸	عوامل تولید.....
۸۹	محدودیت‌های تولید.....
۸۹	محدودیت‌های طبیعی تولید.....
۹۰	تولید و انحصار.....
۹۱	توزیع.....
۹۲	توزیع حین تولید.....
۹۲	سهیم گرداندن عوامل انسانی در ماده.....
۹۳	اثر توزیعی مالیات‌های ثانوی.....
۹۳	محدودیت‌های توزیعی.....
۹۴	مصرف.....
۹۴	انگیزه‌های مصرف.....
۹۵	هدایت و کنترل‌ها.....
۹۵	دستورات سلبی.....
۹۶	خلاصه فصل:.....
۹۷	تست‌های آخر فصل.....
۹۹	پاسخ تست‌های آخر فصل.....

فصل ششم: درآمدهای مالیاتی در اقتصاد اسلامی

۱۰۴	..... ضرورت وجود مالیات
۱۰۴	..... مالیاتهای اسلامی
۱۰۴	..... طبقه بندی مالیاتهای اسلامی
۱۰۴	..... ۱- زکات
۱۰۶	..... مصارف زکات
۱۰۶	..... ۲- خمس
۱۰۶	..... فلسفه‌ی تشریح خمس
۱۰۷	..... منابع خمس
۱۰۷	..... مصارف خمس
۱۰۷	..... ۳- جزیه
۱۰۸	..... ۱- استفاده از حق ولایت امر
۱۰۸	..... ۲- وجود شواهد و اماراتی به امکان اخذ مالیات
۱۰۹	..... ۳- استفاده از وجوب کفایی
۱۱۰	..... شبهه مالیاتها
۱۱۰	..... شبهه مالیاتهای واجب
۱۱۰	..... نذورات
۱۱۰	..... هدی
۱۱۰	..... نفقه‌ی واجب
۱۱۰	..... شبهه مالیاتهای مستحب
۱۱۲	..... خلاصه فصل:
۱۱۳	..... تست‌های آخر فصل
۱۱۵	..... پاسخ تست‌های آخر فصل

فصل هفتم: جایگاه بهره در اقتصاد سرمایه‌داری و اقتصاد اسلامی

۱۱۹	..... الف) نظریه‌ی واقعی بهره (نظریه کلاسیکها)
۱۲۰	..... ب) نظریه وجوه استقراض (نظریه نئوکلاسیکها)
۱۲۰	..... در طرفه عرضه
۱۲۱	..... انتقادات کینز بر نظریات رایج بهره
۱۲۱	..... ج) نظریه رجحان نقدینگی (نظریه کینز)
۱۲۱	..... د) نظریه‌ی تعیین هم‌زمان درآمد ملی و نرخ بهره
۱۲۱	..... ه) نظر اسلام در مورد بهره (ربا در اسلام)
۱۲۱	..... ۱- بهره به عنوان اجاره پول
۱۲۲	..... ۲- بهره به عنوان جبران کاهش ارزش پول
۱۲۲	..... ۳- بهره به عنوان هزینه فرصت پول

۱۲۳	احکام اسلامی در مورد بهره (ربا).....
۱۲۳	حکم اوراق بهادار با بهره.....
۱۲۴	تنزیل بدهی.....
۱۲۴	خرید و فروش اوراق سهام.....
۱۲۵	خرید و فروش اوراق قرضه.....
۱۲۶	خلاصه فصل:.....
۱۲۷	تست‌های آخر فصل.....
۱۲۹	پاسخ تست‌های آخر فصل.....

فصل هشتم: پول در اقتصاد اسلامی

۱۳۳	خصوصیت مشترک پول در سیر تحول خود.....
۱۳۳	کارکردهای پول.....
۱۳۴	آیا پول کالا (مال) است؟.....
۱۳۴	آیا پول «کالای» خصوصی است یا عمومی؟.....
۱۳۴	خصوصیات کالاهای عمومی.....
۱۳۶	مشخصات پول در اقتصاد سرمایه‌داری و اقتصاد اسلامی.....
۱۳۸	وظایف پول.....
۱۴۰	خلاصه فصل:.....
۱۴۱	تست‌های آخر فصل.....
۱۴۳	پاسخ تست‌های آخر فصل.....

فصل نهم: تحلیل تطبیقی بانکداری سرمایه‌ای و اسلامی

۱۴۷	انواع سپرده‌ها در بانکداری اسلامی.....
۱۴۷	الف) سپرده‌های قرض‌الحسنه جاری (دیداری).....
۱۴۷	ب) سپرده قرض‌الحسنه پس‌انداز.....
۱۴۷	ج) سپرده‌های سرمایه‌گذرای مدت دار.....
۱۵۰	اهداف بانکداری اسلامی.....
۱۵۰	وظایف نظام بانکی بدون ربا.....
۱۵۰	خصوصیات بانکداری اسلامی.....
۱۵۱	ورودی و خروجی بانک اسلامی.....
۱۵۳	دلایل شکست و انحراف از قانون عملیات بانکی بدون ربا در ایران.....
۱۵۴	خلاصه فصل:.....
۱۵۵	تست‌های آخر فصل.....
۱۵۷	پاسخ تست‌های آخر فصل.....

فصل دهم: قراردادهای اقتصاد اسلامی

قراردادهای اسلامی.....	۱۶۱
عقد.....	۱۶۱
ایقاع.....	۱۶۱
عقد جایز.....	۱۶۱
قرارداد.....	۱۶۱
معامله.....	۱۶۱
بیع.....	۱۶۲
اشاعه.....	۱۶۲
افراز.....	۱۶۲
وکالت.....	۱۶۲
صلح.....	۱۶۲
مشارکت حقوقی.....	۱۶۲
مشارکت مدنی.....	۱۶۲
مضاربه.....	۱۶۲
اجاره به شرط تملک (Hire-Purchase).....	۱۶۳
فروش اقساطی.....	۱۶۳
مزارعه.....	۱۶۳
مساقات.....	۱۶۳
سرمایه‌گذاری مستقیم.....	۱۶۳
بیع سلف یا سلم.....	۱۶۴
جُعَاله.....	۱۶۴
قراردادهای بانکداری اسلامی.....	۱۶۵
۱- قرض الحسنه.....	۱۶۵
۲- مضاربه.....	۱۶۵
۳- مشارکت مدنی.....	۱۶۶
۴- مشارکت حقوقی.....	۱۶۶
۵- فروش اقساطی.....	۱۶۶
۶- معاملات سلف.....	۱۶۶
۷- اجاره به شرط تملیک.....	۱۶۶
۸- مزارعه.....	۱۶۷
۹- مساقات.....	۱۶۷
۱۰- جُعَاله.....	۱۶۷
۱۱- خرید دین.....	۱۶۷
۱۲- سرمایه‌گذاری مستقیم.....	۱۶۷

عنوان

صفحه

۱۶۸	خلاصه فصل:
۱۶۹	تست‌های آخر فصل
۱۷۱	پاسخ تست‌های آخر فصل
۱۷۳	سوالات اقتصاد اسلامی سراسری سال ۱۳۸۹
۱۷۴	پاسخنامه اقتصاد اسلامی سراسری سال ۱۳۸۹
۱۷۵	منابع و مأخذ